

מסכת סנהדרין פרק א'

24. יא, ב – יב, א

תנו רבנן :

יב, א "אין מעברין את השנה בשני רעבון".

תנא :

רבי אומר :

"ואיש בא מבעל שלישה,

ויבא לאיש האלהים לזום בכורים עשרים לזום שערים" (מלכים ב' ד, מב),

ואין לדקלח בכל ארץ ישראל לבשל פירותיה יותר מבעל שלישה,

ואף על פי כן לא בברה אלא מין אחד.

שמא תאמר: חטים, תלמוד לומר: "שערים".

שמא תאמר: לפני העומר, תלמוד לומר: "תן לעם ויאכלו", – אחר העומר היה.

אמור מעתה: ראוייה היתה אותה שנה שתתעבר,

ומפני מה לא עברה אלישע?

ששנת בצורת היתה, והיו הכל ריצין לבית הגרנות".

תנו רבנן :

"אין מעברין את השנה לפני ראש השנה,

ואם עברה אינה מעוברת,

אבל מפני הדחק מעברין אותה אחר ראש השנה מיד,

ואף על פי כן אין מעברין אלא אדר".

איני? והא שלחו ליה לרבא :

זוג בא מרסקת, ותפשו נשר, ובידם דברים הנעשה בלז.

ומאי ניהו?

תכלת,

בזכות הרחמים, ובזכותם, יצאו בשלום.

ועמוסי יריכי נחשון, בקשו לקבוע נציב אחד,

ולא הניחן אדומי הלז.

אבל בעלי אסופות, נאספו, וקבעו לו נציב אחד בירח שמת בו אהרן הכהן!

חשובי מחשבי, גלויי לא מגלו.

מאי משמע דהאי 'נציב' לישנא דירחא הוא?

דכתיב: "ולשלמה שנים עשר נציבים על כל ישראל,

וכלכלו את המלך ואת אנשיו וזרש בשנה" (מלכים א' ד, ז),

והכתיב: "ונציב אזור אשר בארץ"! (מלכים א' ד, יט)

רב יהודה ורב נחמן :

חד אמר : אחד ממונה על כולם,

וחד אמר : כנגד חדש העיבור.

תנו רבנן :

"אין מעברין את השנה לא משנה לחברתה,
ולא שלש שנים זו אחר זו.
אמר רבי שמעון מעשה ברבי עקיבא שהיה חבוש בבית האסורים,
ועיבר שלש שנים זו אחר זו!
אמרו לו: משם ראיה?
בית דין ישובו וקבעו אחת אחת בזמנה".

תנו רבנן :

"אין מעברין את השנה לא בשביעית,
ולא במוצאי שביעית.
אימתי רגילין לעבר?
ערב שביעית,
של בית רבן גמליאל היו מעברין במוצאי שביעית".

בפלוגתא דהני תנאי,

דתנאי :

"אין מביאין ירק מחוצה לארץ,
ורבותינו התירו".

מאי בינייהו?

אמר רבי ירמיה :

חוששין לגושיהן איכא בינייהו.

תנו רבנן :

"אין מעברין את השנה מפני הטומאה.

רבי יהודה אומר:

מעברין.

אמר רבי יהודה:

מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר את השנה מפני הטומאה,

ובקש רחמים על עצמו,

דכתיב: "כי מרבית העם רבת מאפרים ומנשה יששכר וזבלון לא הטהרו,

כי אכלו את הפסח בלא ככתוב,

יב,ב

כי התפלל וזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד" (דברי הימים ב' ל, יח).

רבי שמעון אומר:

אם מפני הטומאה עיברה - מעוברת.

אלא מפני מה ביקש רחמים על עצמו?

שאין מעברין אלא אדר, והוא עיבר ניסן בניסן.

רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון:

מפני שהשיא את ישראל לעשות פסח שני".

אמר ר' :

"רבי יהודה אומר: מעברין".

אלמא אית ליה לרבי יהודה 'טומאה דחונה היא בצבור',

והא תנא :

"צריך בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו - מרצה,

דברי רבי שמעון.

רבי יהודה אומר:

עודו על מצחו - מרצה,

אין עודו על מצחו - אינו מרצה.

אמר לו רבי שמעון:

כחן גדול ביום הכיפורים יוכיח, שאינו על מצחו, ומרצה!

אמר לו רבי יהודה:

הנח ליום הכיפורים שטומאה חותרה בצבור!"

וליסעמיד תיקשי לך היא גופה :

"רבי יהודה אומר: מעברין,

ואמר רבי יהודה:

מעשה בחזקיה מלך יהודה שעיבר את השנה מפני הטומאה,

וביקש רחמים על עצמו?"

אלא, חסורי מחסרא והכי קתני :

"אין מעברין את השנה מפני הטומאה, ואם עיברה - מעוברת.

רבי יהודה אומר: אינה מעוברת.

ואמר רבי יהודה זכו'

אי הכי,

"רבי שמעון אומר:

אם מפני הטומאה עיברה מעוברת",

היינו תנא קמא!

אמר רבא :

לכתחילה איכא בינייהו.

תנא נמי הכי :

"אין מעברין את השנה מפני הטומאה לכתחילה,

רבי שמעון אומר: מעברין.

אלא מפני מה בקש רחמים על עצמו?

שיאין מעברין אלא אדר, והוא עיבר ניסן בגיסו".

אמר מר :

"שׂאין מעבֿרין אֶלָּא אֶדֶר, וְהוּא עֵיבֶר גִּיסָן בְּגִיסָן".

ולית ליה לחזקיה : "הוֹזֵדִישׁ תְּהִיָּה לָכֶם" (שמות יב, ב),
זֶה גִיסָן, וְאִין אַחֵר גִּיסָן?!

טעה בדשמואל.

דאמר שמואל :

'אין מעבֿרין אֶת חֲשָׁנָה בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים שָׁל אֶדֶר,
הוֹאִיל וְרֵאווִי לְקוֹבְעוֹ גִּיסָן.
וְאִיהוּ סֵבֶר : 'הוֹאִיל וְרֵאווִי לָא אֶמְרִינָן.

תניא נמי הכי :

"אין מעבֿרין אֶת חֲשָׁנָה בְּיוֹם שְׁלֹשִׁים שָׁל אֶדֶר,
הוֹאִיל וְרֵאווִי לְקוֹבְעוֹ גִּיסָן".

28. יב,ב

"רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְחִידָה אוֹמֵר מְשֻׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן:
מִפְּנֵי שֶׁהָיָא אֶת יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי".

היכי דמי?

אמר רב אשי :

כגון שהיו ישראל מחצה טמאים ומחצה טהורים,
ונשים משלמות לטהורים ועודפות עליהם,
מעיקרא סבר : נשים בראשון חובה, דהווי מיעוטן טמאים, ומיעוטן מידחו לפסח שני,
לבסוף סבר נשים בראשון רשות, דהווי להו טמאים רובא, ורובא לא מדחו לפסח שני.

גופא :

"אמר שמואל :

אין מעברין את השנה ביום שלשים של אדר, הואיל וראוי לקובעו ניסן".

עיברה מאי?

אמר עולא :

אין מקדשין את החדש,

קידשו, מאי?

אמר רבא :

בטל העיבור.

רב נחמן אמר :

מעובר ומקודש

אמר ליה רבא לרב נחמן :

מכדי מפורקא לפיסחא תלתין יומין הוו,

ומפורקא דרשינן בהלכות הפסח,

דתנא :

"שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלשים יום,

רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות"

וכי מטי ריש נרחא מרחקין ליה, אתי לזולתי בחמץ!

אמר ליה :

מידע ידיעי דשתא מעברתא בחושבנא תליא מילתא.

אמרי : חושבנא הוא דלא סליק להו לרבנן עד השתא.